

Simon Sebag Montefiore este istoric, câștigător a numeroase premii, ale cărui bestselleruri au fost publicate în peste 45 de limbi. Volumul *Ecaterina cea mare și Potemkin* a fost nominalizat la Premiile Samuel Johnson; volumul *Stalin. Curtea țarului roșu* a fost desemnat Cartea de istorie a anului 2003 în cadrul British Book Awards; *Tânărul Stalin* a câștigat Premiul Costa pentru biografie, premiul pentru cea mai bună biografie acordat de *Los Angeles Times* și Le Grand Prix de la Biographie Politique; *Ierusalim. Biografia unui oraș* a fost un bestseller și a primit premiul Cartea Anului din partea Jewish Book Council; volumul *Romanovii. 1613–1918* a fost un bestseller internațional și a câștigat Premiul Lupicaia del Terriccio. Montefiore este, de asemenea, autorul Trilogiei Moscova, lăudată de critică, alcătuită din volumele *Săsenka*, *Cerul roșu al amiezii* și *Într-o noapte de iarnă*. A studiat istoria la Universitatea Cambridge, unde a obținut diploma de doctor, iar acum locuiește la Londra împreună cu soția sa, romanciera Santa Montefiore, și cu cei doi copii ai lor.

John Bew este profesor de istorie și politică externă la Departamentul de studii de război din cadrul King's College, Londra. A scris cinci cărți, printre care se numără *Citizen Clem: A Life of Attlee* (2016).

Martyn Frampton este lector și predă istorie modernă la Queen Mary University din Londra. Printre publicațiile sale se numără *The Long March* (2009) și *Legion of the Rearguard* (2010).

Dan Jones este jurnalist, cranic și istoric. Printre publicațiile sale se numără *The Plantagenets* (2012), *The Hollow Crown* (2015) și *The Templars* (2017).

Claudia Renton a fost actriță de televiziune și de teatru, iar în prezent este avocată și autoarea cărții *Those Wild Wyndhams* (2014).

Simon Sebag Montefiore

TITANI ai ISTORIEI

GIGANȚII CARE NE-AU MODELAT LUMEA

Traducere din limba engleză de
ANCA SIMITOPOL

CUPRINS

<i>Mulțumiri</i>	13
<i>Introducere</i>	15
Ramses cel Mare	19
David și Solomon	22
Nabucodonosor al II-lea	27
Sappho	29
Ciru cel Mare	32
Buddha	36
Confucius	39
Sun Tzu	42
Leonidas	44
Herodot	48
Alcibiade	51
Platon	54
Aristotel	55
Alexandru cel Mare	58
Qin Shi Huangdi	62
Hannibal	66
Iuda Macabeul și frații lui	69

Sulla	72
Cicero	75
Caesar	78
Irod cel Mare	80
Cleopatra	83
Augustus și Livia	86
Iisus	91
Caligula	95
Nero	98
Marcus Aurelius	102
Constantin cel Mare	105
Attila Hunul	107
Iustinian și Teodora	110
Mahomed	116
Califii Muawiya și Abd Al-Malik	120
Zhao Wu	123
Venerabilul Beda	126
Carol cel Mare	129
Haroun Al-Rashid și califii abbasizi	132
Marozia și pornocrația papală	136
Vasile, omorâtorul de bulgari	140
Melisende și regii cruciați ai Ierusalimului	143
Saladin	147
Richard Inimă de Leu și Ioan Plantagenetul	151
Ginghis Han	156
Frederic al II-lea de Hohenstaufen: Mirarea lumii	160
Eduard al III-lea și Prințul Negru	163
Tamerlan	167
Filippo Brunelleschi	171
Henric al V-lea	174
Ioana d'Arc	177

Torquemada și Inchiziția spaniolă	180
Vlad Țepeș	183
Mahomed Cuceritorul	187
Richard al III-lea	191
Savonarola	195
Isabella și Ferdinand	198
Columb	201
Selim cel Cumplit	203
Conchistadorii: Cortés și Pizarro	205
Michelangelo	212
Barbarossa și Braț de Argint	218
Familia Borgia: Papa Alexandru al VI-lea și copiii săi Cesare și Lucrezia	221
Magellan	225
Babur și Mogulii	228
Henric al VIII-lea	231
Suleiman Magnificul	235
Ivan cel Groaznic	239
Elisabeta I	243
Akbar cel Mare	246
Tokugawa Ieyasu	247
Walter Raleigh	250
Galileo	253
Shakespeare	255
Abbas cel Mare	260
Wallenstein	263
Cromwell	266
Aurangzeb	271
Pepys	274
Ludovic al XIV-lea	277
Newton	280

Marlborough	283
Petru cel Mare	287
Nadir Șah	291
Voltaire	294
Samuel Johnson	298
Frederic cel Mare	301
Casanova	304
Căpitanul Cook	307
Ecaterina cea Mare și Potemkin	310
Washington	314
Jefferson	317
Toussaint Louverture	323
John Paul Jones	326
Talleyrand	329
Mozart	333
Robespierre	336
Nelson	339
Wellington	342
Napoleon I	346
Beethoven	350
Jane Austen	355
Simón Bolívar și eliberarea Americii de Sud	360
Shaka	370
Byron	374
Balzac	377
Pușkin	380
Alexandre Dumas tatăl și fiul	384
Disraeli	389
Garibaldi	392
Napoleon al III-lea	395
Lincoln	399

Jack Spintecătorul	402
Darwin	406
Dickens	409
Bismarck	414
Florence Nightingale	418
Pasteur	421
Tolstoi	424
Cixi	427
Leopold al II-lea: siluirea națiunii congoleze	431
Ceaikovski	434
Clemenceau	437
Sarah Bernhardt	439
Maupassant	442
Oscar Wilde	445
Wilhelm al II-lea	449
Lloyd George	453
Toulouse-Lautrec	456
Gandhi	459
Lenin	462
Proust	467
Shackleton, Scott și Amundsen	470
Churchill	474
Ibn Saud	479
Stalin	483
Einstein	488
Enver, Talat și Jemal: cei trei pași	492
Atatürk	496
Picasso	499
Roosevelt	502
Mussolini	505
Tojo: ascensiunea și căderea Imperiului Japonez	510

Ben-Gurion	514
Hitler	517
Nehru	522
Franco	526
Mao Zedong	530
Isaac Babel	535
Ejov: Marea Teroare	537
Jukov	542
Capone	545
Beria	548
Hemingway	553
Himmler & Heydrich: Holocaustul	556
Khomeini	562
Orwell	566
Deng Xiaoping	569
Schindler	574
Kim Il-Sung, Kim Jong-Il & Kim Jong-Un	577
JFK	582
Nasser	587
Mandela	593
Şahul Iranului	596
Pol Pot: Câmpurile morții din Cambodgia	601
Thatcher	605
Anne Frank	609
Gorbaciov & Elțin: Crearea Rusiei moderne	612
Elvis	617
Saddam Hussein	620
Muhammad Ali	624
Escobar	627
Osama bin Laden & Abu Bakr al-Baghdadi: Jihadiștii	631
Titanul necunoscut	636

MULTUMIRI

Le mulțumesc lui David North, Mark Smith, Patrick Carpenter și Josh Ireland; colegilor mei colaboratori Dan Jones, Claudia Renton, John Bew și Martyn Frampton, cu toții istorici talentați; agentului meu literar Georgina Capel, lui Anthony Cheetham, Slav Todorov, Richard Milbank, Mark Hawkins-Dady; profesorului F.M. Eloischari; lui Robert Hardman; Jonathan Foreman; și editorului meu de la Orion, Holly Harley. Si, mai presus de toate, dragilor mei copii, Lily și Sasha, și soție mele, Santa.

INTRODUCERE

În copilărie, am citit o scurtă prezentare – asemănătoare celor din această carte – despre lumea înfiorătoare a lui Iosif Stalin. M-a provocat îndeajuns cât să mă determine să citeșc mai multe despre acest subiect. Mulți ani mai târziu, studiam arhivele rusești și făceam cercetarea necesară pentru redactarea cărții mele despre Stalin. Intenția mea este ca aceste scurte biografii să-i inspire și să-i îndemne pe cititori să afle mai multe despre aceste personalități extraordinare – despre bărbații și femeile care au creat lumea în care trăim astăzi.

Dar istoria nu este doar o succesiune spectaculoasă de evenimente formidabile și palpitante din vremuri apuse: ca să înțelegem prezentul și viitorul, trebuie neapărat să înțelegem trecutul. „Cine controlează trecutul controlează viitorul”, a scris George Orwell, autorul romanului 1984, iar „Cine controlează prezentul controlează trecutul”. Referindu-se la Napoleon și la nepotul său Napoleon al III-lea, Karl Marx a glumit spușând că „toate evenimentele și personajele istorice se repetă – prima dată ca tragedie, a doua oară ca farsă”. Marx s-a înșelat în această privință – aşa cum s-a înșelat și în multe altele: istoria nu se repetă, însă este întesată de numeroase avertismente și lecții. Marile figuri ale istoriei au studiat trecutul, pe bună dreptate, pentru a fi capabili să guverneze prezentul. De pildă, trei dintre cei mai monstruoși criminali ai secolului XX, Hitler, Stalin și Mao – toți prezenți în această carte –, au fost pasionați de istorie și și-au petrecut o mare parte a tinereții

lor irosite, dar și din anii în care s-au aflat la putere, citind despre propriii idoli din trecut.

Când Hitler a ordonat uciderea în masă a evreilor europeni în timpul Holocaustului, el s-a simțit încurajat de masacrele comise de otomani împotriva armenilor în timpul Primului Război Mondial: „Cine-și mai amintește acum de armeni?”, a cugetat el. Masacrele armenilor apar în această carte. Când Stalin a ordonat Marea Teroare, el a privit în urmă la atrocitatele comise de eroul său, Ivan cel Groaznic: „Cine-și mai amintește acum de nobilii uciși de Ivan cel Groaznic?”, i-a întrebat el pe acoliții săi. Și Ivan cel Groaznic apare în această carte. Iar Mao Zedong, când a dezlănțuit asupra Chinei valurile de omoruri în masă, a fost inspirat de primul împărat, un alt personaj care poate fi regăsit în paginile acestei cărți.

Lucrarea de față este o colecție de biografii ale unor oameni care au schimbat, într-un fel sau altul, cursul istoriei lumii. Lista nu pretinde a fi nici completă, nici pe deplin satisfăcătoare: eu am ales numele; aşadar, lista este cu desăvârșire subiectivă. Poate veți crede că unele nume lipsesc, iar că altele nu ar fi trebuit incluse: face parte din frumusețea și din frustrarea inerente întocmirii oricărei liste. Veți găsi aici nume binecunoscute – Elvis Presley, Jack Kennedy, Iisus Hristos, Mozart, Ceaikovski, Byron, Picasso și Churchill, de pildă –, dar și multe pe care poate nu le cunoașteți.

Când am început acest proiect, am încercat să separ personajele pozitive de cele negative, dar mi-am dat seama că intenția mea era de nerealizat, întrucât multe dintre cele mai mari personalități – Napoleon, Cromwell, Ginghis Han, Petru cel Mare, ca să enumăr doar câteva – au îmbinat eroismul și monstruozitatea. În această carte, vă las pe voi să faceți astfel de judecăți. E fără îndoială adevărat, aşa cum a afirmat sarcastic Voltaire, că „e interzis să ucizi. Așadar, toți criminalii sunt pedepsiți – mai puțin cei care ucid în număr mare și în sunet de trâmbițe.“ Succesul justifică adesea fapte înfiorătoare, însă în trecut, înainte ca drepturile omului să devină fundamentale,

crimele erau trecute cu vederea dacă îňlesneau mari realizări, de aceea sunt prezente în această carte personaje ca Alexandru cel Mare, Tamerlan, Ramses al II-lea și Iulius Caesar. Așa cum a spus Winston Churchill, „istoria este scrisă de învingători“ și am putea adăuga că tiranii cei mai abili au murit de bătrânețe, având parte de respectul posterității.

Geniul politic și artistic, chiar și în cazul celor mai admirabile dintre aceste personaje, impune ambiție, lipsă de sensibilitate, egocentrism, cruzime, chiar nebunie, la fel de mult cum are nevoie de decență și de eroism. „Oamenii chibzuiți“, a spus George Bernard Shaw, „se adaptează lumii. Oamenii nechibzuiți adaptează lumea lor însăși. Drept urmare, schimbarea e cu puțină numai prin oamenii nechibzuiți.“ Măreția cere curaj (mai presus de orice), voință, charismă, inteligență și creativitate, dar necesită și trăsături pe care adesea le asociem cu oamenii cei mai puțin admirabili: asumare nesăbuită a riscului, ambiție fără limite, nevoie de senzații sexuale extreme, insolență ostentativă, obsesie aproape patologică și ceva care frizează nebunia. Cu alte cuvinte, linia de demarcare dintre bine și rău e foarte fină: calitățile necesare pentru măreție și ticăloșie, pentru eroism și monstruozitate, pentru filantropie strălucită și cruzime criminală distopică și brutală nu sunt foarte diferite unele de altele. Numai norvegienii au un cuvânt pentru asta: *stormannsgalskap* – nebunia marilor oameni.

În ultima jumătate de secol, numeroși profesori de istorie au lăsat impresia că vor să facă istoria cât mai anostă cu puțină, reducând-o la plăcintul unor statistici despre rata mortalității, tonele de cărbune consumate în medie de gospodării și alți indici economici, însă studiul amănunțit al oricărei perioade arată că personajele exercită o influență extraordinară asupra evenimentelor, fie că ne uităm la autocratiile lumii antice sau la politicienii democrați moderni ai zilelor noastre. În secolul XXI, oricine se referă la istoria mondială de după atentatele din 11 septembrie știe că personalitatea președintelui Statelor Unite George W. Bush nu a contribuit în mod hotărâtor la decizia de

a comanda catastrofala invazie a Irakului. Președinția instabilă a lui Donald J. Trump și guvernările autocrate din Rusia și China demonstrează că și astăzi personalitățile au posibilitatea de a modela și de a perverti propriile națiuni și lumea largă. Drept urmare, trebuie să le studiem. Plutarh, cel care a inventat istoria biografică, o spune cel mai bine în introducerea lui la descrierile pe care le-a făcut lui Alexandru și Caesar: „Nu prezint istorii, ci vieți; iar faptele cele mai mărețe nu descoperă întotdeauna virtutea sau viciul; de fapt, un lucru mărunt, cum ar fi o expresie sau o glumă, dezvăluie adesea mai degrabă caracterul decât o fac bătăliile în care mor mii de oameni.”

RAMSES CEL MARE

CCA 1302–1213 î.Hr.

Maiestatea sa i-a ucis pe toți; au căzut înaintea calului său, iar maiestatea sa era singur, nu era nimeni cu el.

INSCRIPTIE PE ZIDURILE TEMPLULUI DIN LUXOR

Ramses al II-lea a fost cel mai mare dintre faraonii egipteni, domnia sa lungă – care s-a întins pe mai mult de 60 de ani – fiind reprezentată deopotrivă de succese militare și de unele dintre cele mai impresionante proiecte de construcții ale lumii antice. I-a cucerit pe hitiți și pe libieni și a condus Egiptul către o perioadă de prosperitate creativă, însă tot el a fost, probabil, marele ticălos al Exodului.

Existența unora dintre cele mai mari minuni ale lumii antice îl se datorează lui Ramses: el este prototipul regelui-erou din vechime, admirat pentru cuceririle și operele sale monumentale, deseori câștigate și construite cu un cost uman uriaș. Domnia sa marchează punctul culminant al Egiptului faraonilor, atât ca putere imperială, cât și ca motor al creațiilor artistice.

În timpul domniei tatălui lui Ramses, Seti I, Egiptul se luptase pentru controlul asupra Palestinei și Siriei cu hitiții din Anatolia (în Turcia modernă). În pofida unui prim succes, când Ramses a urcat pe tron, în 1279 î.Hr., hitiții și-au extins puterea către sud tocmai până în Kadesh, în Siria.

Fiind ofițer cu grad superior, cel puțin cu numele, de la vîrsta de zece ani, Ramses a fost dornic să-și înceapă domnia cu o victorie. Dar prima lui confruntare cu hitiții, în Bătălia de la Kadesh din 1274, a fost un eșec strategic. Deși a câștigat

bătălia, Ramses nu a reușit să-și consolideze poziția și să cuceră orașul Kadesh. În cel de-al optulea sau al nouălea an al domniei lui, a cucerit orașe în Galileea și Amor, iar la scurt timp după aceea, a doborât fortificațiile hitite, cucerind orașele siriene Katna și Tunip. Nici un alt conducător egiptean nu pusea piciorul în Tunip în ultimii 120 de ani.

În ciuda acestor izbâンzi, Ramses a descoperit că ofensiva lui împotriva Imperiului hitit nu putea fi continuată, aşa că, în 1258, cele două tabere s-au întâlnit la Kadesh și au convenit acordul lor în primul tratat de pace din istorie. Cu ostentația specifică, tratatul a fost scris nu numai pe modestul papirus, ci și pe foită de argint, atât în limba egiptenilor, cât și în a hititilor. Tratatul menționa mai mult decât simplul acord de încetare a ostilităților; stabilea și bazele alianței între cele două părți, care consumau să își ofere ajutor reciproc în cazul unui atac din partea unei a treia părți. După o lungă perioadă de război, refugiații au primit protecție și dreptul de a reveni în patriile lor.

Tratatul a inaugurat o perioadă de prosperitate care a durat până în ultimii ani ai domniei lui Ramses. În această perioadă, faraonul și-a satisfăcut pe deplin pasiunea cea mai mare: aceea de a construi monumente uriașe, multe dintre acestea putând fi văzute încă în diferite părți ale Egiptului. Ramesseumul era un templu uriaș construit lângă Kurna și includea o școală pentru scribi. Complexul era decorat cu stâlpi pe care erau înschise victoriile, precum Bătălia de la Kadesh, și avea expuse statui ale lui Ramses cu înălțimi de până la 17 metri, care cântăreau peste 1 000 de tone. Chiar și mari erau monumentele construite în templul de la Abu Simbel. Patru statui gigantice ale lui Ramses, fiecare de peste 20 de metri înălțime, domină fațada enormă a templului, care cuprinde și frize și reprezentări ale altor zei și faraoni egipteni și statui ale favoriților lui Ramses și ale membrilor familiei sale. Printre aceștia se numără soția lui favorită Nefertari, care avea propriul templu, mai mic, construit către nord-est. În mormântul ei din Valea Reginelor sunt

expuse unele dintre cele mai impresionante obiecte de artă din întreaga perioadă egipteană antică.

Aceste opere sunt doar câteva dintre marile proiecte arhitectonice din timpul domniei lui Ramses. Acestea au terminat construcțiile începute de tatăl său, finalizând edificiul de la Karnak și templul de la Abydos, iar la est a construit orașul de frontieră Pithom. Și-a înscris numele și toate faptele de viație pe numeroase monumente construite de predecesorii săi. Aproape toate piesele arhitecturale din vechiul Egipt care s-au păstrat până în prezent poartă amprenta lui.

Este posibil ca Ramses să fi fost faraonul menționat în Cartea Ieșirii, ca fiind conducătorul care i-a luat în robie fără milă pe israeliți până când Dumnezeu a trimis cele zece plăgi care l-au determinat pe faraon să elibereze Poporul Ales – această eliberare miraculoasă este celebrată la sărbătoarea evreiască a Paștelui. Evreii au fost conduși către libertate de un Tânăr israelit abandonat în pruncie printre trestiile Nilului, care a fost apoi găsit și crescut ca un prinț egiptean pe nume Moise. În peregrinările prin Peninsula Sinai, Dumnezeu i-a dat lui Moise cele Zece Porunci. În schimbul respectării acestor porunci, Dumnezeu le-a promis israeliților țara Canaanului. Când Moise a întrebat despre natura acestui Dumnezeu, a primit răspunsul: „Eu sunt Cel ce sunt“. Moise însă a murit înainte să ajungă în Canaan. Cel mai probabil, monumentele lui Ramses au fost construite de sclavi. Mulți semiți s-au stabilit în Egipt, iar numele lui Moise este egiptean, ceea ce sugerează că acolo erau originile sale. Nu există nici un motiv să ne îndoim că Moise, primul conducător charismatic al religiilor monoteiste, a primit într-adevăr o revelație divină după această eliberare din sclavie. În general, ieșirea din sclavie a popoarelor semite este plauzibilă, dar nu poate fi verificată prin dateare.

Ramses a fost idolatrizat de faraonii egipteni de mai târziu, iar domnia lui a reprezentat un reper în ceea ce privește realizările militare, culturale și imperiale ale Egiptului antic. A murit în 1213, la 90 și ceva de ani.

DAVID ȘI SOLOMON

CCA 1040–970 î.Hr. CCA 1000–928 î.Hr.

Binecuvântat să fie Domnul Dumnezeul tău Care a binevoit să te pună pe tronul Său, pentru ca să fii rege în numele Domnului Dumnezeului tău. Din dragostea pe care Dumnezeul tău o are către Israel, ca să-l întărească în veci, te-a făcut rege peste el, ca să faci judecată și dreptate.

REGINA DIN SABA CERCETEAZĂ PE SOLOMON,
CARTEA A DOUA PARALIPOMENA 9:8–9

David și Solomon au condus regatul Israel în secolul al X-lea î.Hr., la apogeul splendorii, puterii și al bogăției sale. David a unit triburile israelite și a făcut din Ierusalim capitala acestora, în vreme ce fiul său Solomon a construit Templul din Ierusalim și a fost regele a căruia legendă a ieșit din limitele narăriunii biblice, prezentându-l ca fiind înzestrat cu însușiri uimitoare de înțelet, poet, amant și îmblânzitor al naturii.

Dar principala sursă care identifică ambele personaje este Biblia, scrisă probabil secole mai târziu. David a fost zugrăvit în Biblie ca un rege sfânt, ideal, întâi în toate, dar și ca un excelent războinic, poet și harpist, comandant militar cu lipsuri și aventurier, colaborator al filistenilor, vinovat de adulter, ba chiar criminal. Portretul lui David este, aşadar, unul surprinzător de complet și de uman.

Născut la Betleem în timpul domniei regelui Saul, primul monarh al Israelului, David, fiul lui Isai, a fost ales și uns de profetul Samuel. Chemat la curte să îl liniștească pe regele Saul, care începuse să înnebunească, David a cântat la harpă și astfel a câștigat bunăvoieștea regală. Când israeliții au fost invadăți

de filisteni, în frunte cu Goliat, David s-a oferit să se lupte cu acesta din urmă și, deși nu era decât copil, l-a ucis pe acest luptător gigantic cu o praștie. Un erou acum și cel mai bun prieten al fiului lui Saul, Ionatan, David s-a căsătorit cu fiica lui Saul, însă a fost silit să fugă din pricina geloziei criminale a regelui. Chiar a trecut de partea filistenilor, acceptând gradul de general și un oraș oferite de regele lor. Când filistenii i-au invadat din nou și s-au luptat cu israeliții pe muntele Ghelboa, Saul și Ionatan au fost uciși amândoi. David i-a plâns în celebra lui lamentație poetică. A devenit rege în Iuda, având ca reședință orașul Hebron, în timp ce unul dintre fiii lui Saul conducea triburile nordice ale Israelului, până când David le-a unit pe toate, transformându-le în regatul Israel. A atacat orașul iebusit Ierusalim, care a devenit noua capitală a regatului său unit, și a adus aici renumitul Chivot al Legământului. Într-o zi, a văzut-o acolo – scăldându-se pe acoperiș – pe frumoasa Batșeba, care era soția unuia dintre generalii săi, Uriel Hititul. David a sedus-o și l-a trimis pe soțul ei în linia întâi în luptă – acesta a fost ucis. David s-a căsătorit cu Batșeba. Cumpărând pământ pe Muntele Templului, David plănuia să construiască o casă a lui Dumnezeu acolo, un templu – dar Dumnezeu a intervenit: David era un bărbat pătat de sânge, iar construirea Templului trebuia să aștepte până la sosirea fiului său neîntinat. La bătrânețe, războinicului slăbit i-a fost greu să țină sub control curtea în care luptele pentru succesiune erau în plină desfășurare. Principala lui problemă era fiul său preferat Absalom, favoritul mulțimii, care s-a răzvrătit împotriva tatălui său, alungându-l din Ierusalim. David a curmat rebeliunea, dar Absalom a fost ucis, ceea ce a dat naștere unei alte lamentații sfâșietoare. Potrivit narăriunii biblice, Solomon a fost fiul rămas în viață al lui David și al Batșebei, care a fost un rege când tatăl său nu murise încă, cu scopul de a dejuca aspirațiile uneltitoare ale unui frate vitreg.

După ce a moștenit regatul, Solomon și-a înfrânt în scurtă vreme dușmanii și a ridicat un imperiu comercial prosper, valorificând așezarea strategică a Palestinei – un pod între

Marea Mediterană și Marea Roșie, Asia și Africa. Cu ajutorul armelor și al negustorilor, a creat o mare rețea de porturi și de rute comerciale terestre.

Biblia descrie o domnie de o splendoare fără egal, în timpul căreia Solomon a avut, după cum se crede, o armată de 12 000 de cavaleri și de 1 400 de care, iar pentru placerea și prestigiul său, un harem de 700 de soții și de 300 de concubine. Asemenea estimări biblice sunt, fără îndoială, exagerate, dar posibil nu cu mult. (Numai în orașul Meghido s-au descoperit urme ale unor grajduri despre care s-a spus că adăposteau 450 de cai.) Folsindu-se de căsătorie ca să întărească alianțele, Solomon s-a căsătorit cu fiicele și cu surorile regilor vecini. Căsătoria lui cu fiica faraonului egiptean, de exemplu, i-a asigurat stăpânirea asupra orașului canaanit Ghezer. Relatarea biblică potrivit căreia Solomon i-a oferit reginei din Saba, aflată în vizită, „tot ce ea a dorit și a cerut“ a dat naștere unor zvonuri, care au dăinuit timp de 3 000 de ani, potrivit cărora printre dorințele ei s-a numărat și aceea de a avea un copil. Dat fiind că Saba era probabil un regat prosper, care includea Etiopia și Yemenul moderne, acesta a fost un alt exemplu al șicsuinței lui Solomon în materie de realpolitik.

Punctul culminant, din punct de vedere biblic, al realizărilor lui Solomon a fost construirea Templului, unde a fost adus Chiuvotul Legământului. Descriș ca o construcție din piatră și lemn de cedru, cu un interior sculptat magnific și un exterior învelit în aur, templul a fost o mărturie minunată a măreției lui Dumnezeu. După o muncă de șapte ani, Solomon a sfînțit templul, care a devenit cel mai sfânt loc din lumea evreiască, amintirea lui fiind mii de ani în centrul religiei iudaice: acesta a fost primul templu construit pe Muntele Templului din Ierusalim, care este, de asemenea, cunoscut musulmanilor ca Haram-al-Sharif.

Solomon a continuat să construiască, la o scară colosală, orașe și forturi pe tot întinsul imperiului. A construit palate uluitoare pentru soțioile sale, un zid de apărare pentru Ierusalim și edificii pentru a încuraja venirea negustorilor străini, precum și altare păgâne care să îi ajute să se simtă în largul lor.

Cele 1 005 cântece ale lui Solomon și proverbele lui, adunate în Cartea Proverbelor, sunt o mărturie a geniuului și a inteligenței lui. Primind la curte două femei care pretindeau că erau mamele același copil, Solomon a propus tăierea copilului în două, judecând corect că mama adevărată avea să renunțe la pretenția ei mai degrabă decât să-și vadă mort copilul iubit.

Se spune că Dumnezeu i-a dăruit lui Solomon putere asupra tuturor viețuitoarelor și stăpânire asupra forțelor naturii. Atât Biblia ebraică, Tanah, cât și Scriptura islamică sacră, Coranul, menționează capacitatea lui miraculoasă de a vorbi limba pasărilor și a furnicilor și de a stăpâni vântul. Se spunea despre el că avea un covor fermecat și un inel magic, Pecetea lui Solomon, care îi dădea putere asupra demonilor. În poveștile persane și arabe care, într-un mileniu ulterior, au alcătuit *O mie și una de nopți*, Solomon este vrăjitorul care a închis djinnii (spiritele) în recipiente pe care le-a aruncat în mare.

Acest lucru a avut însă un preț. Solomon suferea de „mania excesului imperial“: evrei erau asupriți de taxe exorbitante. După moartea regelui, regatul lui unit a fost divizat în două regate rivale, Israel și Iuda – aceasta a fost, potrivit Bibliei, pedeapsa lui Dumnezeu pentru faptul că Solomon și-a încălcăt legământul.

Principalele surse în ceea ce privește personajele David și Solomon sunt cărțile biblice Samuel, Regi și Paralipomena. Există dovezi arheologice care dovedesc existența lui David, deși nu este sigur dacă Ierusalimul era capitala glorioasă descrisă în Biblie și dacă regatul lui David era un imperiu ce se întindea de la hotarul egiptean până la Damasc. Acum, arheologii cred că orașul era mic și că regatul era mai degrabă o federație tribală. Pe de altă parte, s-au găsit urme de secolul al X-lea ale Orașului lui David în Ierusalim, care, datorită vestigiilor canaanite proaspăt descoperite, pare în mod clar a fi o cetate însemnată. În sine, lipsa umelor nu este hotărâtoare – la urma urmelor, în ceea ce privește regatul macabeilor, care a existat o mie de ani mai târziu și care acoperă un teritoriu asemănător cu cel al regatului lui David, există, de asemenea, foarte puține vestigii. Istoria curții lui David,